

ved de Lagationsforretninger, der maatte blive afholdte. Men gaar man saa vidt, at man vil tilfige Kreditforeningerne en Statsgaranti af 4 pCt. aarlig Rente af de af de paataente Foreninger udstedte Obligationer, saa bliver jeg betænkelig, saa kommer man ind paa en farlig Vej, hvor man ikke ret kan overstue de mulige Følger, og jeg ser ikke, hvorledes det skal være muligt da at modstaa de Fordringer, der andetsteds fra vilde gjøre sig gjældende. Ogsaa i Kjøbstæderne sidder der en Befolkning af Smaaafolk, som eie et lille Hus, og som kunne døie haardt for at faae de Laan, de kunne trænge til; men har man først gjort det her paataente Skridt, ser jeg ikke, hvorledes man vil kunne modstaa de Krav, der fra disses Side vilde blive reiste, thi jeg kan ikke tænke mig, at man skulde ville begunstige Husmændene paa Landet fremfor den mindre heldig stillede Befolkning i Kjøbstæderne. Saa vilde jeg, naar man dog endelig skal den Vej, foretrække, at der fastattes et aarligt Statsudbud, være sig en større eller mindre Sum, for at lette og konsolidere saadanne Laan. Man har set Antydninger af Benyttelsen af et kommunalt Element ved denne Veilighed, dels for at kunne faae Eiendommene tagerede og saaledes komme til en virkelig Ekspenditure af deres Værdi, dels som Garanti i alt Fald for en Del af Laanet. Dette maatte jeg fraraade. Jeg tror, at de fleste Repræsentanter for en Kommune vilde bede sig fritagne for dette Svær, og jeg tror heller ikke, at Laantagerne vilde være tjente dermed, thi den Uvisselse og Omhyggelighed, som vilde være tilstede hos Kommunerepræsentanterne for om muligt at undgaa at paadrage Kommunen Tab, og deres Følelse af Ansvar vilde vistnok bevirke, at de færreste Laan vilde komme istand, eller at Laanene i alt Fald kun vilde blive indrømmede efter en saa lille Maalestok, at de Vedkommende ikke kunde være tjente dermed. — Skal man nu endelig ind paa den Vej, som Forslaget peger hen til, ser jeg ikke, at der er nogen Nødvendighed for Oprettelsen af to Kreditforeninger — vi have allerede en hel Del i Forveien — og det forekommer mig, at naar man fik een, som omfattede alle disse mindre Laan, maatte det være nok. Jeg kan ikke erkjende, at der i denne Henseende er en saadan Forskjellighed tilstede imellem Verne og Sylland, at en Ueddeling derfor skulde være nødvendig. Ja, jeg vil endog gaa et Skridt videre. Det staar nemlig for mig, som at det endog maatte være muligt, at man helt kunde undgaa at oprette en ny Kreditforening, idet de bestaaende vel ikke vilde være villige til at forandre Bestemmelsen om Sværsen for det mindste Laan, som de efter deres Statutter kunne tilstaa, naar man vilde indrømme dem forskjellige Begunstigelser og navnlig fikre sig paalidelige Lagationsforretninger, og det forekommer mig utvivlsomt, at de ville indlade sig derpaa, naar man vilde gaa saa vidt, at man endog gav dem

en Statsgaranti for en Rente af 4 Procent af deres Obligationer. Dersom jeg maatte have Ret i denne Betragtning, saa vilde deraf ogsaa resultere, at disse Laan meget hurtigt maatte tilflyde de Paagjældende, og det er jo ogsaa det, der er saa vigtigt og paatrængende; men hvis Bestemmelsen i § 4 Litra a om, at der skal være anmeldt Interessenter til et Beløb af 500,000 Kr., inden der kan være Tale om at stadfæste Statutterne, og inden Begunstigelserne kunne indtræde, bliver staaende, saa tror jeg rigtig nok, at disse Laan ere stude ud i en temmelig uvis Fremtid. Fra mit Standpunkt skulde jeg ikke have Noget herimod, og det vilde jo forefsten ogsaa være et Bevis paa, at Trangen ikke er saa stor, som man har forudsat, at den var. Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger. Ogsaa jeg 'har Sympathi for Husmandsstanden, men jeg tvivler meget om Nødvendigheden af at foretage det foreslaede Skridt og i alt Fald af at gaa saa vidt, som det her er tilsiget. Jeg skal slutte med den almindelige Bemærkning, som ogsaa, og det gjentagne Gange, er fremkommen fra Ministerbordet, om end ikke med de samme Ord, nemlig: Man vogte sig vel for, at man ikke i sin Sver for at komme denne Samfundsklasse til Hjælp og skaffe den en let Udgang til Laan, leder den ind i Vanfærligheder og Forhold, som den ikke tidligere har kjendt, og som den senere vanskelig kan rede sig ud af igjen.

Oyenbøll: Det forekommer mig, at den ærede Taler i Slutningen af hans Foredrag kom til et noget andet Resultat end i Begyndelsen. Jeg glædede mig over Begyndelsen af hans Foredrag, fordi han der frembævede de forskjellige Momenter, som efter hans Skjøn — og ogsaa efter mit Skjøn — syntes at godtgjøre Nødvendigheden og Ønskeligheden af dette Lovforslags Fremkomst; men hans Slutningsbemærkning nedslag rigtig nok noget mine Forhaabninger i saa Henseende. For mig staar Sagen saaledes, at jeg helst vil slutte mig til de Antydninger, som han fremkom med i Begyndelsen af sit Foredrag. Det ærede Medlem nævnte saaledes, at der er en vis Ulyst tilstede hos de nuværende Pengeinstituter til at yde disse ganske smaa Laan. Han nævnte endvidere, at Arbejderskommisjonen har antydet Ønskeligheden af Oprettelsen af saadanne Kreditforeninger, samt at Sagen har vundet Entstemmighed hos et Udvalg i Folkethinget forrige Aar, og er bleven accepteret af Regjeringen, saa at jeg tror, at der er gode Momenter tilstede til at se noget mildere paa Sagen, end den ærede Taler gjorde i Slutningen af hans Bemærkninger. For mig staar det saaledes, at navnlig det Moment, at de nuværende offentlige Pengeinstituter nødig give disse smaa Laan, i Forbindelse med det Tryk, som man altid følger gjenneim den offentlige Mening, især